

„ZAGADNIENIA DORADZTWA ROLNICZEGO” NA LIŚCIE CZASOPISM KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH

EUGENIUSZ K. CHYLEK
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

NOWA KATEGORYZACJA CZASOPISM W ZESPOLE NAUK ROLNICZYCH I LEŚNYCH (P 06) KOMITETU BADAŃ NAUKOWYCH

Zgodnie ze stanowiskiem Rządu RP, realizacja Strategii Lizbońskiej zakładającej rozwój Europejskiej Przestrzeni Gospodarczej bazującej na wiedzy, która będzie wspierana zwiększającymi się nakładami na naukę, tak by w 2010 roku wynosiły one 3 % PKB budżetu krajów Unii Europejskiej (UE), wymaga wielkiego, wieloletniego wysiłku wszystkich krajów członkowskich UE i pełnego wykorzystania ich zasobów. Aby sprostać trudnemu wyzwaniu, należy wykorzystać wszelkie rezerwy europejskiego kapitału ludzkiego.

Wg Frąckowiaka (2003) takie rezerwy istnieją zwłaszcza w krajach przystępujących do UE, które w okresie pierwszych lat swojego członkostwa, będą praktycznie funkcjonowały jako nowe kraje członkowskie (NMS – *new member states*). Dziesięć NMS, to liczbowo 20 % ludności obecnych krajów członkowskich (z czego połowa to mieszkańcy Polski), to również 15,5% uczonych, 7,7% znaczących publikacji naukowych i tylko 3,5% nakładów na badania i rozwój.

W Polsce liczba pracowników nauki może nie jest zbyt pokaźna w przeliczeniu na 1000 mieszkańców ale mamy znaczny potencjał kadry naukowej tkwiący w 1,8 mln studentów oraz w liczbie 31 tysięcy doktorantów. Te kadry już wkrótce pomogą w realizacji zamierzeń Unii. Dla polskiej nauki i gospodarki szczególnie ważne jest wzmocnienie krajowych sektorów badań, rozwoju i innowacji (R+R+I) co przy niskich kosztach uzyskania wyników naukowych w NMS daje szansę dużej konkurencyjności dla naszej nauki i gospodarki. Według ekspertów ds. rozwoju gospodarczego UE jedno EURO zainwestowane w B&R w NMS powinno przynieść więcej wartości niż w aktualnych krajach członkowskich.

Rozszerzenie Unii o NMS powinno przynieść o wiele większe wzmocnienie Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA), niż wynikałoby z prostego dodania dzisiejszego potencjału B&R tych krajów. Jednak koniecznym warunkiem osiągnięcia tego pożądanego efektu jest silniejsze włączenie tych krajów do naukowej współpracy europejskiej, co stworzy liczącą się, europejską wartość dodaną. Biorąc pod uwagę powyższe stwierdzenia oraz ważne cele Unii – osiągnięcie przewagi konkurencyjnej w światowej gospodarce oraz sukcesu w procesie rozszerzenia i integracji UE, a także przy budowie ERA konieczne jest pełne wykorzystanie fundamentu rozwoju jednoczącej się Europy jakim jest nauka i informatyzacja oraz skuteczne użycie tych potencjałów w procesie implementacji rozwiązań naukowych do praktyki.

Usprawnienie wykorzystania wyników badań w praktyce rolniczej, na rzecz zrównoważonego rozwoju sektora rolno-spożywczego i w budowie właściwych struktur na obszarach wiejskich, wiąże się z przygotowaniem systemowych rozwiązań zapewniających drożność systemu przepływu informacji. Wśród istniejących nośników informacji zapewniających jej przepływ wymienić należy radio, telewizję, coraz częściej wykorzystywany internet i w dalszym ciągu jedną z najkorzystniej odbieranych form przekazu jakim jest praca doradców rolniczych, a także słowo pisane. Działalność doradcza oraz wydawnictwa trwale wbudowały się w system przepływu informacji zarówno z laboratoriów do praktyki jak i z praktyki do zaplecza naukowo-badawczego. Niezwykle ważnym ogniwem tego systemu są wydawnictwa wspierające codzienną pracę służb doradczych, w tym zwłaszcza te o ustalonej renomie, ukazujące się cyklicznie i docierające zarówno do pracowników służby doradczej jak i do innych odbiorców wyników prac badawczych realizowanych w placówkach naukowych.

Na wniosek środowiska naukowego Zespół P 06 Komitetu Badań Naukowych w składzie: przewodniczący pan prof. dr hab. Jan Gawęcki z Akademii Rolniczej w Poznaniu, pani prof. dr hab. Zofia Jasińska z Akademii Rolniczej we Wrocławiu, która bezpośrednio w ramach Zespołu P06 kierowała pracami związanymi z koordynacją oceny czasopism, prof. dr hab. Marian Budzyński z Akademii Rolniczej w Lublinie, prof. dr hab. Stefan Malepszy ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, prof. dr hab. Marian Różycki z Instytutu Zootechniki w Krakowie i dr inż. Eugeniusz Chyłek z Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, podjął się i dokonał oceny czasopism oraz określił nową ich kategoryzację. W pracach przy ustalaniu kategorii poszczególnych czasopism Zespół P06 uwzględnił sugestie i odpowiedzi zawarte w ankiecie, na którą odpowiedziały zarówno wydawnictwa jak i środowisko naukowe.

Kryteria oceny czasopism ustalone przez Komitet Badań Naukowych, które były podstawą do ustalenia rankingu czasopism w 1999 roku, zostały w Zespole P 06, na wniosek środowiska naukowego i wydawców uzupełnione o kategorie

C/D - czasopismo fachowo-naukowe oraz kategorie **D** - czasopismo informacyjno - popularyzatorskie.

Dla nowego rankingu czasopism, po uszczegółowieniu poszczególnych opisów w odniesieniu do przyjętych kategorii ostatecznie ustalono, że zasady kategoryzacji czasopism w Zespole P 06 Nauk Rolniczych i Leśnych będą następujące:

Kategoria LF1 - czasopismo naukowe o randze światowej

Czasopismo znajdujące się na Liście Filadelfijskiej i mające impact factor co najmniej 2.

Kategoria LF2 - czasopismo naukowe o zasięgu światowym

Czasopismo znajdujące się na Liście Filadelfijskiej i mające impact factor poniżej 2.

Kategoria A - czasopismo naukowe o randze międzynarodowej

Czasopismo wychodzące regularnie co najmniej raz na pół roku, wydawane w j. angielskim przez naukowe towarzystwo lub placówkę, posiadające Radę Programową (Naukową) ze znaczącym udziałem osób z zagranicy, abstraktowane w wykazach międzynarodowych i zamieszczające wyłącznie prace recenzowane na bardzo dobrym poziomie naukowym, pochodzące także z placówek zagranicznych.

Kategoria A/B - czasopismo naukowe o zasięgu międzynarodowym

Czasopismo wychodzące regularnie co najmniej raz w roku, wydawane w j. angielskim lub j. polskim (ze streszczeniami i opisem dokumentacji w j. angielskim) przez naukowe towarzystwo lub placówkę, posiadające co najmniej ogólnopolską Radę Programową (Naukową), abstraktowane w wykazach międzynarodowych, zamieszczające wyłącznie prace recenzowane na dobrym i bardzo dobrym poziomie naukowym, pochodzące w większości spoza ośrodka wydającego czasopismo.

Kategoria B - czasopismo naukowe o randze krajowej

Czasopismo ukazujące się co najmniej raz w roku, wydawane w j. polskim, ze streszczeniami w j. polskim lub w j. angielskim, przez naukowe towarzystwo lub placówkę, posiadające Radę Programową (Naukową) ze znaczącym udziałem osób spoza ośrodka, zamieszczające recenzowane prace na dobrym poziomie naukowym, z których ponad 30 % pochodzi spoza jednostki wydającej czasopismo i abstraktowane w polskich wykazach.

Kategoria B/C - czasopismo naukowe lub naukowo-techniczne o zasięgu krajowym

Czasopismo abstraktowane w polskich wykazach, ukazujące się regularnie, posiadające Radę Programową (Naukową) i zamieszczające w znacznej ilości recenzowane prace badawcze na przyzwoitym poziomie naukowym, w tym spoza jednostki wydającej.

Kategoria C - czasopismo naukowe o randze lokalnej

Czasopismo ukazujące się nieregularnie, wydawane przez towarzystwo lub placówkę naukową, nie posiadające Rady Programowej (Naukowej) lub posiadające Radę składającą się z osób z jednego ośrodka, zamieszczające recenzowane prace niemal wyłącznie autorów z jednostki wydającej czasopismo.

Kategoria C/D - czasopismo fachowo-naukowe

Czasopismo branżowe przeznaczone dla praktyków, zamieszczające w niewielkiej ilości prace badawcze.

Kategoria D - czasopismo informacyjno - popularyzatorskie

Niezwykle ważnym dla środowiska zarówno doradczego jak i naukowego jest fakt, że na liście rankingowej Komitetu Badań Naukowych znalazły się dwa czasopisma reprezentujące problematykę związaną z ściśle z doradztwem rolniczym.

Do kategorii B/C zakwalifikowane zostało wydawnictwo Krajowego Centrum Doradztwa i Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Oddział w Poznaniu pt.: „Zagadnienia Doradztwa Rolniczego”. Zaszeregowanie tego czasopisma do grupy czasopism naukowych lub naukowo-technicznych o zasięgu krajowym, abstraktowanych w polskich wykazach, ukazujących się regularnie, posiadających Radę Programową (Naukową) i zamieszczających w znacznej ilości recenzowane prace badawcze na przyzwoitym poziomie naukowym, w tym spoza jednostki wydającej, świadczy o uznaniu poziomu naukowego tego czasopisma. „Zagadnienia Doradztwa Rolniczego” znalazły się w jednej grupie z wieloma cenionymi wydawnictwami naukowymi uczelni wyższych oraz placówek naukowo-badawczych Polskiej Akademii Nauk, a także jednostek badawczo-rozwojowych.

Do kategorii C/D zakwalifikowane zostało wydawnictwo Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego zs. w Akademii Rolniczej w Krakowie „Wieś i Doradztwo” co wystawia dla tego czasopisma również dobrą ocenę w środowisku doradczym, a także naukowym.

Zespół Nauk Rolniczych i Leśnych P 06 po dokonaniu oceny czasopism podjął decyzję, że nie zostaną chwilowo przypisane poszczególnym kategoriom rankingu czasopism odpowiednie ilości punktów. Uznano, że do chwili przeprowadzenia ocen czasopism w pozostałych Zespołach KBN i ujednolicenia skali punktowej, wprowadzenie punktacji dla czasopism z zakresu nauk rolniczych i leśnych byłoby przedwczesne. Punktacja określona zostanie dla poszczególnych kategorii czasopism zapewne w 2004 roku, ale już dzisiaj wiadomo, że środowisko naukowe znając ranking czasopism będzie zainteresowane publikacją ciekawych wyników badań z zakresu problematyki doradztwa rolniczego

oraz dziedzin pokrewnych w wysoko notowanych czasopismach, wśród których znalazły się „**Zagadnienia Doradztwa Rolniczego**”.

Zespół Nauk Rolniczych i Leśnych P 06 w ramach prac KBN zajmował się również zagadnieniami usystematyzowania nazewnictwa w klasyfikacji nauk w Polsce. Prace te miały na celu doprecyzowanie poszczególnych dziedzin i dyscyplin naukowych i ułatwić pracę sekcjom Zespołu P06. W wyniku dyskusji uznano, że:

- poziom I będzie określał nauki rolnicze.
- poziom II obejmował będzie:
produkcje roślinną, a także
produkcje zwierzęcą,
kształtowanie i ochrona środowiska rolniczego,
technikę i technologie rolniczą,
leśnictwo i drzewnictwo,

w ramach zagadnień związanych z produkcją roślinną wyodrębniono:

- poziom III, który będzie obejmował między innymi:
ekonomikę i doradztwo rolnicze
- poziomie IV- wyodrębniono zagadnienia:
ekonomiki produkcji,
organizacji gospodarstw i zarządzania,
agrobiznesu.

Wyodrębnienie i usytuowanie doradztwa rolniczego na poziomie trzecim w strukturze nazewnictwa dziedzin i dyscyplin naukowych przyjętych przez Komitet Badań Naukowych uznać należy za ważne wydarzenie dla nauki, a przede wszystkim dla środowiska pracowników nauki i doradców rolnych związanych z tą specjalnością.

Sądzę, że te dwie informacje przyczynią się nie tylko do uatrakcyjnienia tej specjalności w środowisku naukowym, ale przede wszystkim wpłyną na poprawę poziomu transferu wiedzy związanej z rolnictwem, rynkami rolnymi i rozwojem obszarów wiejskich z nauki poprzez doradztwo rolnicze do praktyki.

BIBLIOGRAFIA

1. Frąckowiak J.K. (2003): Wykorzystanie potencjału naukowego nowych krajów członkowskich w rozszerzonej Unii Europejskiej. Propozycja stanowiska Rządu. Ministerstwo Nauki i Informatyzacji.